

To dáš!

**PRÁVNE MINIMUM
PRE UCHÁDZAČOV
O ZAMESTNANIE
A ZAMESTNANCOV**

**Coca-Cola HBC
Česko a Slovensko**

Nadace Terezy Maxové dětem

Projekt To dáš! vznikol v rámci medzinárodnej iniciatívy Youth Empowered, ktorý do Českej a Slovenskej republiky prináša spoločnosť Coca-Cola HBC Česko a Slovensko. Na Slovensku v spolupráci so strategickým partnerom getCLIENTS si kladieme za cieľ pomáhať mladým ľuďom uspieť na trhu práce a vytvárať im podmienky k nájdeniu a udržaniu si zamestnania. Okrem toho, spolupracujeme s ďalšími organizáciami, akou je Úsmev ako dar, ktorá pomáha mladým ľuďom postaviť sa na nohy pri odchode z detského domova a pomáha ľuďom pri adaptácii do reálneho života.

Ako súčasť projektu To dáš! vznikla príručka právneho minima, ktorá si klade za cieľ poskytnúť pohľad do pracovno-právnej oblasti a predstaviť jednotlivé fázy riešenia problémových situácií, v ktorých sa každá osoba môže veľmi ľahko ocitnúť a ktoré bez včasného riešenia môžu viesť k väčším problémom. Príručka je zameraná na situácie, keď sa ocitnete bez práce, hľadáte prácu, máte dlhy alebo vám je niekto dlžný. Pripravili sme pre Vás zopár vzorových dokumentov, ktoré je možné použiť v určitých situáciách.

Príručka odkazuje na aktuálne platnú legislatívu z viacerých právnych oblastí na území Slovenskej republiky, a preto je nutné zohľadniť tento fakt pri jej použití a odvolávaní sa na jej ustanovenia. V prípade, že si chcete prečítať si o problematike viac v zákonoch, prikladáme zoznam tých, na ktoré v tejto príručke najviac odkazujeme.

Príručka slúži ako odporúčanie a nie je možné ju považovať za záväzné právne poradenstvo. Za neúspešné uplatnenie práva nepreberáme zodpovednosť.

www.cocacolatodas.com

NEMÁM PRÁCU

NEMÁM PRÁCU

AKÉ MÁM POVINNOSTI?

Vždy je nepríjemné dostať sa do situácie, keď ste ostali bez príjmu. Nevešajte hlavu a využite tento čas na hľadanie si novej práce. Nezabudnite pritom na povinnosti, ktoré máte voči poisťovniam, a to z dôvodu, aby ste nedostali do dlhov voči týmto inštitúciám. Nižšie uvádzame prehľad, kto, v akých situáciách a ktorej poisťovni je povinný platiť poistné.

POISTNÉ NA SOCIÁLNE POISTENIE:

Sociálne poistenie sa skladá z piatich zložiek: **nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie** (delí sa ešte na starobné poistenie a invalidné poistenie), **poistenie v nezamestnanosti, úrazové poistenie a garančné poistenie.**

Povinnosť platiť poistné vzniká až v okamihu, kedy osoba vykonáva zárobkovú činnosť. Ak osoba nemá žiadny zárobok, môže hradiť poistné na sociálne poistenie dobrovoľne, aby si šetrila na dôchodok alebo aby jej bola vyplatená nemocenská dávka v prípade choroby.

Za zamestnanca odvádza nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a poistenie v nezamestnanosti zamestnávateľ, a to povinne.

Študenti nie sú povinne poistení na sociálne poistenie, a preto počas štúdia nemajú žiadne povinnosti voči Sociálnej poisťovni. Nemusia oznamovať začiatok a ukončenie štúdia, a ani ďalšie skutočnosti spojené so štúdiom. V výnimkou sú študenti, ktorí v prípade úmrtia rodiča alebo svojiteľa, žiadajú o sirotský dôchodok. Pri žiadaní o dôchodok študent musí oznámiť určité skutočnosti, ktorými sú: preukázanie, že je nezaopatreným dieťaťom a že sa sústavne pripravuje na povolanie (študuje). Predloží potvrdenie o štúdiu, v ktorom sú údaje o tom, odkedy študuje a aký je predpokladaný dátum skončenia štúdia.

Samostatne zárobkovo činná osoba (SZČO) si platí nemocenské, dôchodkové poistenie a príspevok do rezervného fondu solidarity pričom výška odvodu sa vypočíta podľa mesačného vymeriavacieho základu.

KEDY MÁM NÁROK NA DÁVKU V NEZAMESTNANOSTI?

Základnou podmienkou nároku na dávku v nezamestnanosti je, že ste nezamestnaný a **platili ste poistné na poistenie v nezamestnanosti** (odpracovali) najmenej 730 dní v priebehu posledných štyroch rokov. To znamená, že povinne za Vás poistné platil zamestnávateľ alebo ste si platili poistenie v nezamestnanosti dobrovoľne.

O dávku je potrebné **písomne požiadať** na pobočke Sociálnej poisťovne príslušnej podľa miesta trvalého pobytu. Touto písomnou žiadosťou je oznámenie úradu práce, sociálnych vecí a rodiny o zaradení do evidencie uchádzačov o zamestnanie. K žiadosti sa súčasne predkladá vyplnené tlačivo Žiadosť o dávku v nezamestnanosti, ktorého súčasťou je aj Poučenie žiadateľa o dávku v nezamestnanosti a poberateľa dávky v nezamestnanosti.

Po splnení všetkých podmienok Vám vzniká nárok na dávku v nezamestnanosti odo dňa zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Na dávku v nezamestnanosti máte nárok bez ohľadu na to, akým spôsobom bol ukončený Váš pracovný pomer so zamestnávateľom (nie je podstatné či skončil výpoveďou, okamžitým skončením, dohodou alebo inak).

Dávka v nezamestnanosti sa poskytuje za jednotlivé dni, kedy ste boli nezamestnaný, vo výške 50 % z denného vymeriavacieho základu (z hrubej mzdy). Pri určení výšky podpory v nezamestnanosti rozhoduje priemer všetkých výplát za posledné 2 roky pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Ak ste napríklad mali hrubú mzdu 1000€, výška dávky v nezamestnanosti v roku 2019 bude 500€ v čistom.

Obdobie, za ktoré môžete dávku v nezamestnanosti poberať, je **najviac 6 mesiacov**.

Ak v priebehu poberania dávky v nezamestnanosti získate nárok na výplatu nemocenského, ošetrovného, materského alebo rodičovského príspevku, výplata dávky v nezamestnanosti sa na toto obdobie preruší.

POISTNÉ NA ZDRAVOTNÉ POISTENIE:

Zdravotné poistenie slúži k úhrade zdravotnej starostlivosti. Zo zdravotného poistenia sú hradené lekárske úkony, zdravotnícky materiál, pomôcky atď. V priebehu roka platia poistenci zdravotnej poisťovni tzv.

„**preddavky**“ a po skončení roka zdravotná poisťovňa vyčíslí celkovú výšku **poistného** v ročnom zúčtovaní zdravotného poistenia, ktorá závisí predovšetkým od výšky skutočného príjmu. Výsledkom je buď preplatok, nedoplatok alebo je všetko v poriadku. Preddavky sa uhrádzajú späťne, vždy do 8 dní od konca mesiaca, za ktorý platiteľ hradí preddavok (to znamená, že napr. septembrový preddavok musí platiteľ uhradiť do 8. októbra daného roka).

Preddavky na zdravotné poistenie sú povinní platiť:

- a) Zamestnanec;
- b) Zamestnávateľ;
- c) Samostatne zárobkovo činná osoba (SZČO);
- d) Osoba tzv. dobrovoľne nezamestnaná;
- e) Štát;
- f) Platiteľ dividend.

Za zamestnanca platí časť zdravotného poistenia zamestnávateľ a časť sa strháva zamestnancovi zo mzdy. SZČO sa do zdravotnej poisťovne prihlasuje sama, a to pri vzniku oprávnenia na podnikanie. SZČO a osoba tzv. dobrovoľne nezamestnaná si vypočítavajú a odvádzajú preddavky na poistné samy.

Štát je platiteľom preddavkov (a tiež poistného) jednak za tzv. poistencov štátu (osoby taxatívne vymenované v § 11 ods. 7 Zákona o zdravotnom poistení), a za určitých podmienok aj za zamestnancov a SZČO.

Pozor, platcovia poistného (teda buď sám poistenec alebo jeho zamestnávateľ, pokiaľ je poistenec zamestnaný) musia splniť svoju oznamovaciu povinnosť (oznámiť poisťovni, vznik, zmenu alebo zánik platenia poistného) voči poisťovni do 8 dní. Za nesplnenie oznamovacej povinnosti, zdravotná poisťovňa uloží poistencovi pokutu až do výšky 331,- Eur, pri opakovanom nesplnení až do výšky dvojnásobku uloženej pokuty.

ABSOLVENTI ŠKÔL POZOR!

Povinnosť hradiť poisťné na zdravotné poistenie vám vzniká v prípade, ak ste ukončili školu záverečnou skúškou, a to: strednú školu (maturitou), vyššiu odbornú školu (absolutoriom), vysokú školu (štátnou skúškou), alebo ak ste štúdium predčasne ukončili alebo prerušili.

Rodič absolventa strednej školy má nárok na prídavky na dieťa až do ukončenia školských prázdnin, t.j. do 31. augusta v danom roku, ale iba za predpokladu, že absolvent si nepodal žiadosť o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie.

ZA KOHO PLATÍ POISŤNÉ ŠTÁT?

Štát hradí poisťné, okrem iného, za:

- nezaopatrené dieťa (vrátane študentov strednej školy, vyššej odbornej školy, vysokej školy do 30 rokov)
- fyzickú osobú, ktorá poberá dôchodok, okrem poberateľa vdovského dôchodku, vdoveckého dôchodku a sirotského dôchodku podľa osobitného predpisu, alebo dôchodok z výsluhového zabezpečenia policajtov a vojakov podľa osobitného predpisu alebo dôchodok z cudziny, alebo dôchodok z iného členského štátu a nie je zdravotne poistená v tomto členskom štáte,
- fyzickú osobu, ktorá poberá rodičovský príspevok
- fyzickú osobu, ktorá dosiahla dôchodkový vek a ktorej nevznikol nárok na dôchodok
- fyzickú osobu, ktorá je invalidná a nevznikol jej nárok na invalidný dôchodok
- obvineného vo väzbe alebo odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody, obvinený vo väzbe alebo odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody v inom členskom štáte, ak tam nie je zdravotne poistený,
- fyzickú osobu, ktorej sa poskytuje starostlivosť v zariadení, v ktorom je umiestnená na základe rozhodnutia súdu, alebo v zariadení sociálnych služieb celoročne,
- študenta z iného členského štátu, zahraničného študenta na zabezpečenie záväzkov z medzinárodných zmlúv, ktorými je SR viazaná, alebo za žiaka alebo študenta, ktorý je Slovákom žijúcim v zahraničí a zároveň študuje na škole v SR,

- fyzickú osobu, ktorá poberá peňažný príspevok za opatrovanie,
- fyzickú osobu, ktorá sa osobne celodenne a riadne stará o dieťa vo veku do šiestich rokov, ak za inú osobu nie je platiteľom štát podľa písmena c) alebo písmena m) prvého bodu na totožné dieťa a za inú osobu nie je platiteľom štát z dôvodu celodennej a riadnej starostlivosti o to isté dieťa,
- fyzickú osobu, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanú podľa posudku vydaného podľa osobitného predpisu alebo opatruje blízku osobu, ktorá je staršia ako 80 rokov a nie je umiestnená v zariadení sociálnych služieb alebo v zdravotníckom zariadení; ak za inú osobu nie je platiteľom štát z dôvodu opatrovania tej istej osoby,
- manželku alebo manžela zamestnanca, ktorý vykonáva štátnu službu v cudzine, alebo zamestnanca, ktorý podľa pracovnej zmluvy vykonáva práce vo verejnom záujme v zahraničí,
- fyzickú osobu:
  1. ktorá poberá náhradu príjmu, nemocenské, ošetrovné alebo materské podľa osobitného predpisu,
  2. ktorej zanikol nárok na nemocenské po uplynutí podporného obdobia podľa osobitného predpisu a ktorej trvá dočasná pracovná neschopnosť,
  3. ktorej zanikol nárok na ošetrovné po uplynutí desiateho dňa potreby ošetrovania alebo starostlivosti podľa osobitného predpisu a ktorej trvá potreba ošetrovania alebo starostlivosti podľa osobitného predpisuaj po tomto dni alebo
  4. ktorej trvá dočasná pracovná neschopnosť podľa osobitného predpisu, potreba ošetrovania alebo starostlivosti podľa osobitného predpisu, ktorá je tehotná alebo sa stará o narodené dieťa, a ktorej nevznikol nárok na nemocenské, ošetrovné alebo materské podľa osobitného predpisu z dôvodu, že ku dňu vzniku skutočnosti rozhodujúcej pre vznik nároku na túto dávku bola zamestnancom, za ktorého je platiteľom poisťovní štát podľa písmena v) alebo sa na ňu vzťahuje osobitný predpis.
  5. ktorej trvá dočasná pracovná neschopnosť, má vystavené potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti a bola vyradená z evidencie uchádzačov o zamestnanie podľa osobitného predpisu,

- fyzickú osobu, ktorá poberá pomoc v hmotnej núdzi, a fyzickú osobu, ktorá je členom domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi podľa osobitného predpisu,
- fyzickú osobu, ktorá je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie,
- cudzinca zaisteného na území Slovenskej republiky,
- azylanta,
- fyzickú osobu, ktorá vykonáva pracovnú činnosť pre cirkevné, reholné a charitatívne spoločenstvo,
- fyzickú osobu, ktorá je nemocensky zabezpečená a poberá náhradu služobného platu policajta počas dočasnej neschopnosti na výkon štátnej služby a náhradu služobného príjmu profesionálneho vojaka, ktorý nemôže vykonávať vojenskú službu pre chorobu alebo úraz, nemocenské alebo materské podľa osobitného predpisu,
- študenta doktorandského študijného programu v dennej forme štúdia, ak celková dĺžka jeho doktorandského štúdia neprekročila štandardnú dĺžku štúdia pre doktorandský študijný program v dennej forme a nezískal už vysokoškolské vzdelanie tretieho stupňa alebo nedovršil vek 30 rokov,
- fyzickú osobu, ktorá vykonáva osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím podľa osobitného predpisu.
- zamestnanca, ktorý vykonáva zárobkovú činnosť v pracovnom pomere alebo štátnozamestnaneckom pomere, z ktorého má právo na pravidelný mesačný príjem zo závislej činnosti podľa osobitného predpisu,18) ak:

1. bol pred vznikom pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru

1a. občanom vedeným v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej 12 po sebe nasledujúcich mesiacov47aa) a dôvodom vyradenia z evidencie uchádzačov o zamestnanie bol vznik tohto pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru alebo

1b. občanom vedeným v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej šesť po sebe nasledujúcich mesiacov, jeho trvalý pobyt je v najmenej rozvinu-

tom okrese47aaa) a dôvodom vyradenia z evidencie uchádzačov o zamestnanie bol vznik tohto pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru,

2. suma jeho mesačného príjmu zo zárobkovej činnosti podľa § 10b ods. 1 písm. a) z tohto pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru nie je vyššia nepretržite odo dňa vzniku pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru, ako 67 % priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky (ďalej len „štatistický úrad“) za kalendárny rok, ktorý 2 roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom vznikol pracovný pomer alebo štátnozamestnanecký pomer,

3. príslušná zdravotná poisťovňa neeviduje voči jeho zamestnávateľovi ku dňu vzniku pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru pohľadávku na preddavku na poistnom, na nedoplatku z ročného zúčtovania poistného a na úrokoch z omeškania (ďalej len „pohľadávka“), príslušná zdravotná poisťovňa vyhodnocuje pohľadávku splatnú k poslednému dňu kalendárneho mesiaca, ktorý 2 mesiace predchádza kalendárnemu mesiacu, v ktorom vznikol pracovný pomer alebo štátnozamestnanecký pomer voči jeho zamestnávateľovi a možno ju uplatniť na úrade alebo výkazom nedoplatkov,

4. zamestnávateľ neznížil počet zamestnancov z dôvodu prijatia takéhoto zamestnanca a

5. odo dňa vzniku tohto pracovného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru neuplynulo viac ako 12 kalendárnych mesiacov,

- fyzickú osobu vykonávajúcu dobrovoľnú vojenskú prípravu podľa osobitného predpisu.

CHCEM PRÁCU

CHCEM PRÁCU

AKO MÔŽE POMÔČŤ ÚRAD PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY?

Keď ste nezamestnaný a hľadáte zamestnanie, môžete využiť výhody **zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie vedenom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny** (skratka ÚPSVaR). Evidencia na úrade je **dobrovoľná**. Ak sa však nezaregistrujete, ste povinný si platiť zdravotné poistenie ako tzv. dobrovoľne nezamestnaná osoba.

Nezabúdajte, po zaradení do evidencie uchádzačov o zamestnanie, Vám vyplývajú voči úradu určité práva aj povinnosti. Uchádzač o zamestnanie je povinný aktívne si hľadať zamestnanie a aktívne hľadanie zamestnania osobne preukazovať úradu v termíne a na mieste určenom úradom.

Môžem počas obdobia, keď som evidovaný na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, vykonávať zárobkovú činnosť?

Áno, uchádzač môže pracovať ale len na základe dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru, maximálne 40 dní za rok, pričom výška odmeny za vykonávanú činnosť nesmie presiahnuť v úhrne sumu životného minima. Takýto uchádzač je povinný predložiť úradu kópiu dohody o práci a do 8 dní preukázať skutočnosť o výške mzdy/odmeny za uplynulý kalendárny mesiac.

Okrem zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie, úrad práce:

- sprostredkováva **vhodné pracovné príležitosti**,
- uchádzačovi o zamestnanie môže sprostredkovať vzdelávacie kurzy alebo vhodnú **rekvalifikáciu**,
- pokiaľ je osoba uvedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie a spĺňa ďalšie zákonné podmienky, úrad práce jej prizná **podporu v nezamestnanosti**, (vid'. vyššie)
- pokiaľ je osoba vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie, hradí za uchádzača štát **poistné na zdravotné poistenie**,
- pri splnení určitých podmienok poskytne uchádzačom **rôzne príspevky** (napríklad **absolventom škôl pomôže zabezpečiť absolventskú prax v trvaní tri až šesť mesiacov** (na žiadosť alebo z vlastnej iniciatívy) a poskytnutné príspevkov na túto prax vo výške 65% sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu mesačne).

Ďalšie informácie o tom, ako a kde sa zaregistrovať, aké sú ponuky práce a ďalšie informácie sú dostupné na stránkach Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny: <https://www.upsvar.sk/>.

KTO JE ŽIVNOSTNÍK?

Ďalšou možnosťou ako začať zarábať, je možnosť podnikania na základe živnostenského oprávnenia.

Najprv je potrebné ohlásiť živnosť, a to buď osobne alebo elektronicky:

a) osobne na živnostenskom úrade (je ním odbor živnostenského podnikania okresného úradu), ktorý vám prislúcha podľa vášho trvalého bydliska

b) alebo elektronicky cez elektronickú službu na založenie živnosti dostupnú na portáli verejnej správy www.slovensko.sk (možné len s elektronickým občianskym preukazom s čipom a čítačkou čipových kariet)

Pre osobné ohlásenie živnosti je potrebné vyplniť formulár ohlásenia živnosti pre fyzickú osobu, ktorý umožňuje:

- ohlásiť živnosť,
- registrovať sa k dani z príjmu fyzických osôb,
- registrovať sa k povinnému zdravotnému poisteniu.

Práca v zamestnaneckom pomere má svoje nespochybniteľné výhody, ktorými je stály príjem, stála pracovná doba, a nárok na minimálne 4 týždne platenej dovolenky. Na druhej strane, práca tzv. na vlastnej nohe, vďaka živnostenskému oprávneniu ponúka výhody, ktorými sú najmä nezávislosť a flexibilná pracovná doba. So živnosťou je spojená vyššia zodpovednosť a väčšie riziko. Základné rozdiely v povinnostiach medzi zamestnaneckým pomerom a prácou na živnosť popisuje nasledujúca tabuľka:

	ZAMESTNANEC	ŽIVNOSTNÍK - SZČO
Zadávanie pokynov	Povinnosť plniť úlohy zadané nadriadeným, pracuje na zodpovednosť zamestnávateľa.	Podniká podľa vlastného uváženia, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť a vlastné riziko.
Vstupné náklady	0,-Eur	5,-Eur za vydanie živnostenského oprávnenia na každú voľnú živnosť 15,-Eur za vydanie živnostenského oprávnenia na každú remeselnú alebo viazanú živnosť.
Dôchodkové poistenie	Odvádza zamestnávateľ.	Odvádza sám podnikateľ. Minimálna výška odvodu na starobné poistenie je 82,08 eur a na invalidné poistenie 27,36 eura.
Daňové priznanie	Za zamestnanca pripravuje a podáva zamestnávateľ v prípade, ak zamestnanec do 15.2. požiadal o vykonanie ročného zúčtovania preddavkov na daň.	Podáva podnikateľ.
Zdravotné poistenie	Odvádza zamestnávateľ.	Odvádza sám podnikateľ. Minimálna výška preddavku je 66,78,- Eur mesačne.
Dane	Daň vo výške 19 % sráža a odvádza zamestnávateľ. (Za rok 2018 zo základu dane, ktorý nepresiahne 176,8-násobok sumy životného minima pre rok 2018 t. j. 35 268,06 eura.) Pri zarábku nad 35 268,06 eura., odvádza 25 %.	Daň vo výške 19 % odvádza priamo podnikateľ. (Pri zarábku nad 35 268,06 eura ročne, odvádza 25 %.)
Dovolenka	Nárok na minimálne 4 týždne platenej dovolenky.	Nie je nárok na platenú dovolenku.

	ZAMESTNANEC	ŽIVNOSTNÍK - SZČO
Ochrana podľa zákoníku práce	Áno (príplatky za nadčasy, príplatky za prácu počas sviatkov, víkendov apod.)	Nie.
Maximálna dĺžka pracovnej doby	Áno (max. 12 hodín denne pri nerovnomerne rozvrhnutom prac. čase, max. 40 hodín týždenne v priemere) + zákonné nadčasy.	Nie, stanovuje si sám.
Minimálna mzda	Áno.	Nie.
Výpovedná doba a odstupné	Zo zákona minimálne 1 mesiac ak nie je stanovené inak. (ZP § 62 a nasl. upravuje situácie, kedy je výpovedná doba dlhšia.) V niektorých prípadoch má zamestnanec nárok na odstupné. (ZP § 76)	Nie je zákonný nárok.
Zodpovednosť za škodu	V prípade, že zamestnanec spôsobí pri práci škodu z nedbanlivosti, zodpovedá zamestnávateľovi do 4 násobku svojej priemernej mzdy. Toto obmedzenie neplatí, ak ide o osobitnú zodpovednosť zamestnanca podľa § 182 až 185 alebo ak bola škoda spôsobená pod vplyvom alkoholu alebo po požití omamných látok alebo psychotropných látok. Ak zamestnanec spôsobí škodu úmyselne, môže zamestnávateľ okrem skutočnej škody požadovať aj náhradu ušlého zisku,	Zodpovedá za všetku spôsobenú škodu a ručí celým svojím majetkom. Toto riziko je možné znížiť uzavretím poisťnej zmluvy.

	ZAMESTNANEC	ŽIVNOSTNÍK - SZČO
Zodpovednosť za škodu	ak by jej neuhradenie odporovalo dobrým mravom. Za všetku spôsobenú škodu zodpovedá iba v prípade, ak so zamestnávateľom uzavrel dohodu o hmotnej zodpovednosti. Toto riziko je možné znížiť uzavretím poisťnej zmluvy.	
Nemocenská	Zamestnancovi náleží nemocenská od 11. dňa dočasnej pracovnej neschopnosti.	Podnikateľovi (SZČO) a dobrovoľne nemocensky poistenej osobe sa nemocenské poskytuje od 1. dňa dočasnej pracovnej neschopnosti.

KEDY MÔŽE ÚRAD PRÁCE VYRADIŤ UCHÁDZAČA O ZAMESTNANIE Z EVIDENCIE?

Úrad vyradí uchádzača o zamestnanie z evidencie uchádzačov o zamestnanie dňom zistenia:

- vykonávania nelegálnej práce,
- nespolupráce s úradom alebo
- že mu bolo v cudzine udelené povolenie na zamestnanie.

ĎALŠIE DÔVODY VYRADENIA UCHÁDZAČA Z EVIDENCIE O ZAMESTNANIE:

- Dňom vzniku pracovného pomeru alebo obdobného pracovného vzťahu okrem pracovného pomeru podľa § 6 ods. 2 písm. a) ZP,
- Dňom vzniku oprávnenia prevádzkovať alebo vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť,
- Dňom nasledujúcom po dni skončenia pozastavenia prevádzkovania alebo pozastavenia vykonávania samostatnej zárobkovej činnosti,
- Dňom nástupu na sústavnú prípravu na povolanie
- Dňom nástupu na výkon trestu odňatia slobody
- Dňom vzatia do výkonu väzby

- Dňom priznania starobného dôchodku alebo dňom dovŕšenia veku potrebného na nárok na starobný dôchodok u poberateľa invalidného dôchodku
- Dňom narodenia dieťaťa, ak dieťa žije
- Dňom úmrtia
- Dňom odchodu do členského štátu Európskej únie na obdobie dlhšie ako 15 kalendárnych dní s výnimkou odchodu do členského štátu Európskej únie podľa tohto zákona alebo liečenia v členskom štáte Európskej únie
- Dňom odchodu do cudziny na obdobie dlhšie ako 15 kalendárnych dní s výnimkou liečenia v cudzine
- Dňom začatia vykonávania zárobkovej činnosti v členskom štáte Európskej únie alebo v cudzine
- Dňom požiadania o vyradenie z evidencie uchádzačov o zamestnanie z dôvodu:
  - Dňom 1. starostlivosti o dieťa do desiatich rokov veku
  - Dňom 2. preukázanej osobnej starostlivosti o blízku osobu, ktorá je odkázaná na osobnú celodennú opateru
- Dňom požiadania o vyradenie z evidencie uchádzačov o zamestnanie
- Dňom vzniku pracovnoprávneho vzťahu na základe dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru alebo dňom začatia vykonávania zárobkovej činnosti na základe právneho vzťahu podľa osobitného predpisu okrem pracovnoprávneho vzťahu na dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru alebo právneho vzťahu podľa § 6 ods.2
- Dňom nadobudnutia právoplatnosti rozsudku o neplatnosti skončenia pracovného pomeru alebo nadobudnutia právoplatnosti rozsudku o zrušení rozhodnutia orgánu štátnej správy o skončení štátnozamestnaneckého pomeru alebo služobného pomeru
- Dňom zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie, ak:
  - a) pri podaní žiadosti o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie uviedol údaje, ktoré boli následne preukázané ako nepravdivé a ktoré viedli k jeho zaradeniu do evidencie uchádzačov o zamestnanie
  - b) boli zistené nové skutočnosti, ktoré by mali vplyv na posúdenie žiadosti o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie a na zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie
- Dňom, ktorým prestal spĺňať podmienku podľa § 6 ods. 2 písm. a).

PRI PRACOVNOM POHOVORE SÚ ZAKÁZANÉ OTÁZKY TÝKAJÚCE SA:

- rodinných pomerov a vzťahu alebo povinnosti k rodine, (napr., či má osoba deti, koľko má detí, ..)
- manželského stavu (napr. či je vydatá alebo nie,...),
- tehotenstva,
- sexuálnej orientácie,
- rasového alebo etnického pôvodu, národnosti,
- štátneho občianstva,
- sociálneho pôvodu,
- rodu, jazyka,
- zdravotného stavu (napr. či má nejaké zdravotné postihnutie),
- veku,
- náboženstva či viery,
- majetku,
- politického alebo iného zmysľania, členstva a činnosti v politických stránach alebo politických hnutiach, v odborových organizáciách alebo organizáciách zamestnávateľov

V prípade, že na pracovnom pohovore dostanete jednu z vyššie uvedených otázok, je Vaším právom slušne odmietnuť odpovedať na takéto otázky. Ďalšou možnosťou je obrátiť sa so sťažnosťou na Národný inšpektorát práce, a to buď písomne alebo elektronicky (cez prístupové miesto, ktoré vyžaduje úspešnú autentifikáciu sťažovateľa overenú zaručeným elektronickým podpisom alebo elektronicke do 5 dní doplnenú vlastnoručným podpisom). K podnetu je vhodné priložiť kópiu dokumentov, ktoré dokladajú popisovanú skutočnosť a najmä je dôležité správne označiť zamestnávateľa. Týmto podnetom upozorníte na porušovanie vašich práv zo strany zamestnávateľa, ale k získaniu práce tento postup zrejme nepovedie.

- Plánujete mať deti? Kedy? Máte malé deti?
- Aký je Váš rodinný stav?
- Boli ste niekedy trestne stíhaný/á?
- Angažujete sa v nejakých kluboch či spoločenských organizáciách?
- Trpíte nejakou chorobou?
- Veríte v Boha?
- Ste príslušníkom nejakej cirkvi?
- Akého ste vyznania?
- Angažujete sa v politike? Ste členom nejakej politickej organizácie?
- Fajčíte?
- Ste tehotná?

MÁM PRÁCU

MÁM PRÁCU

Minimálna mzda na rok 2019 je 520 Eur mesačne alebo 2,989 Eur za hodinu.

Pokiaľ mzda pri stanovenej **týždennej pracovnej dobe 40 hodín**, tzn. na plný úväzok, nedosahuje minimálnu mzdu, môže sa zamestnanec voči zamestnávateľovi domáhať doplatenia vyplatenej mzdy na úroveň minimálnej mzdy, a to aj súdne.

VZNIK PRACOVNÉHO POMERU:

Pracovný pomer vzniká písomnou pracovnou zmluvou, ktorá musí obsahovať minimálne:

- druh vykonávanej práce,
- miesto výkonu práce,
- deň nástupu do práce,
- mzdové podmienky.

Pracovný pomer **vzniká** dňom, ktorý bol zjednaný ako **deň nástupu do práce**.

Pozor, ak osoba vykonáva závislú prácu (práca vo vzťahu nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca, v mene zamestnávateľa a na jeho pokyn) aj bez písomnej zmluvy, môže vzniknúť tzv. faktický pracovný pomer. Napríklad ak tesár požiada známeho, aby mu išiel pomôcť za odmenu na stavbu, ten na jeho pokyn vykonáva prácu a stane sa mu pracovný úraz, môže tento pomocník voči tesárovi žiadať náhradu škody podľa zákonníka práce ako iný zamestnanec.

V prípade, že sa stretnete s neochotou zamestnávateľa uzavrieť s Vami pracovnú zmluvu, dohodu o vykonaní práce či dohodu o pracovnej činnosti, doporučujeme:

1. trvať na uzavretí pracovnej zmluvy v písomnej forme;
2. podať sťažnosť na zamestnávateľa Národnému inšpektorátu práce;
3. za predpokladu, že dôjde k dohode medzi zamestnancom a zamestnávateľom o podstatných náležitostiach pracovného pomeru (tzn. druh vykonávanej práce, miesto výkonu práce, deň nástupu do práce a mzdových podmienkach) dôjde ku vzniku tzv. faktického pracovného pomeru aj bez uzavretia písomnej pracovnej zmluvy. V takomto prípade prislúchajú zamestnancovi rovnaké práva jako v prípade uzavretia písomnej dohody, najmä právo na odstupné, dovolenku, právo na odškodnenie pracovného úrazu atď.

Skúšobná doba nesmie byť dlhšia než tri (3) mesiace.

Doba trvania pracovného pomeru na dobu určitú nesmie presiahnuť dva (2) roky. Predĺžiť pracovný pomer na dobu určitú je možné v rámci dvoch rokov najviac dvakrát.

Existujú prípady, v ktorých je zamestnávateľ povinný ospravedlniť zamestnancovu neprítomnosť v práci a v určitých prípadoch mu dokonca poskytnúť náhradu mzdy alebo platu. Jedná sa o **prekážky v práci na strane zamestnanca**, ktoré predstavujú životné situácie, kedy zamestnanec nie je schopný pre zamestnávateľa konať prácu, ale napriek tomu nedochádza ku skončeniu pracovného pomeru, pretože sa predpokladá jeho dočasný.

PREKÁŽKY NA STRANE ZAMESTNANCA MÔŽEME ROZDELIŤ DO NASLEDUJÚCICH KATEGÓRIÍ:

- **dôležité osobné prekážky v práci:** napríklad dočasná pracovná neschopnosť pre chorobu alebo úraz alebo karanténa, materská dovolenka alebo rodičovská dovolenka, ošetrovanie chorého člena rodiny,...
- **iné dôležité osobné prekážky:** napríklad vyšetrenie alebo ošetrenie zamestnanca v zdravotníckom zariadení, narodenie dieťaťa, úmrtie manžela alebo dieťaťa,...
- **z dôvodu všeobecného záujmu:** výkon verejnej funkcie, svedčenie pred súdom, darovanie krvi, výkon dobrovoľníckej činnosti, plnenie branného cvičenia,...
- **z dôvodu zvyšovania kvalifikácie vždy s náhradou mzdy po dobu:** potrebnú na účasť na vyučovaní, 2 pracovné dni na prípravu na výkon každej skúšky, 5 pracovných dní na prípravu a vykonanie záverečnej skúšky, maturitnej skúšky a absolutória, 10 pracovných dní na vypracovanie a obhajobu záverečnej práce, diplomovej práce alebo dizertačnej práce, 40 pracovných dní súhrnne na prípravu a vykonanie všetkých štátnych skúšok alebo dizertačnej skúšky v jednotlivých stupňoch vysokoškolského vzdelávania,...

Zamestnanec je povinný včas požiadať zamestnávateľa o poskytnutie pracovného voľna ak zamestnanec vie o prekážke, ktorá mu bráni vykonávať prácu (napr. vie, že je objednaný na lekárske vyšetrenie). Ak prekážka nastane neočakávane, zamestnanec je povinný čo najskôr upovedomiť zamestnávateľa o prekážke v práci a o jej predpokladanom trvaní (napr. meškanie verejnej dopravy cca pol hodiny).

To, akú má mať oznámenie prekážky v práci formu, zákon neustanovuje. Môže byť vymedzená v pracovnom poriadku zamestnávateľa a môže ňou byť napríklad telefonát, SMS, email. Pracovný poriadok zamestnávateľa môže vymedziť aj osobu, ktorej má zamestnanec prekážku v práci oznámiť (napr. vedúcemu, personálnemu oddeleniu apod.) a lehotu, dokedy má prekážku oznámiť a doručiť potvrdenie (napr. potvrdenie od lekára).

Ak by zamestnanec neupovedomil zamestnávateľa o prekážke v práci (absencii), toto jeho konanie by bolo možné posudzovať ako porušenie pracovnej disciplíny s možnosťou skončiť pracovný pomer výpoveďou alebo okamžite (podľa intenzity porušenia).

SKONČENIE PRACOVNÉHO POMERU:

- a. dohodou medzi zamestnávateľom a zamestnancom,
- b. výpoveďou,
- c. okamžitým skončením,
- d. skončením v skúšobnej dobe (aj bez uvedenia dôvodu),
- e. uplynutím dohodnutej doby pri pracovnom pomere na dobu určitú
- f. smrťou zamestnanca,
- g. úradným rozhodnutím (napr. pracovný pomer cudzincov alebo osôb bez štátnej príslušnosti)
- h. na základe zákona (podľa § 58 ods. 7 Zákonníka práce).

VÝPOVEĎ:

Zamestnanec môže dať výpoveď z akéhokoľvek dôvodu alebo bez uvedenia dôvodu.

Zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď iba z nasledujúcich dôvodov:

- organizačné zmeny u zamestnávateľa (zrušenie alebo premiestnenie zamestnávateľa alebo jeho časti a zamestnanec nesúhlasí so zmenou miesta výkonu práce),
- pre nadbytočnosť zamestnanca z dôvodu písomného rozhodnutia zamestnávateľa o organizačnej zmene (zamestnávateľ sa rozhodol meniť výrobné, technologické postupy, zavádzať nové výrobné zariadenia, atd.),
- zo zdravotných dôvodov na strane zamestnanca (dlhodobo stratil spôsobilosť vykonávať doterajšiu prácu, alebo ak ju nesmie vykonávať pre chorobu z povolania alebo pre ohrozenie touto chorobou, alebo ak na pracovisku dosiahol najvyššiu prípustnú expozíciu určenú rozhodnutím príslušného orgánu verejného zdravotníctva),

- zamestnanec nespĺňa predpoklady ustanovené právnymi predpismi na výkon dohodnutej práce (napr. odňaté vodičské oprávnenie),
- prestal spĺňať poŹadavky voľby alebo vymenovania podľa § 42 ods. 2 Zakonniku práce pri určitých pracovných poziciach (napr. vedúci zamestnanci priamo podriadeni Źtatutarnemu orgánu),
- nespĺňa bez zavinenia zamestnávateľa poŹiadavky na riadny výkon dohodnutej práce určené zamestnávateľom vo vnútornom predpise, (napr. poŹiadavka vhodného oblečenia, tento dôvod vŹak zamestnávateľ moŹe pouŹit len vtedy, ak sám svojim konaním nezavinil, Źe zamestnanec nespĺňa poŹiadavky, napr. neposkytol finančný príspevok na oŹatenie),
- neuspokojivo plní pracovné úlohy (napr. nekvalitné poskytovanie sluŹieb) a zamestnávateľ ho v posledných 6 mesiacoch písomne vyzval na odstránenie nedostatkov a zamestnanec ich v primeranom čase neodstránil,
- sú u zamestnanca dôvody, pre ktoré by s ním zamestnávateľ mohol okamŹite skonit pracovný pomer (zavaŹnosť poruŹenia vyhodnotí zamestnávateľ, zavaŹnymi dôvodmi moŹu byť napr. opakované neskoré príchody do práce), alebo pre menej zavaŹne poruŹenie pracovnej disciplíny; pre menej zavaŹne poruŹenie pracovnej disciplíny moŹno dať zamestnancovi výpoved', ak bol v posledných 6 mesiacoch v súvislosti s poruŹenim pracovnej disciplíny písomne upozornený na moŹnosť výpovede.

Zamestnávateľ nesmie dať výpoved', pokiaľ je zamestnanec tzv. „ochrannej dobe“, a tou je:

- počas dočasnej práceneschopnosti zamestnanca pre chorobu alebo úraz, (ak si PN nespôsobil zamestnanec úmyselne alebo pod vplyvom alkoholu, omamných, psychotropných látok) a v dobe odo dňa nástupu na ústavne oŹetrovanie alebo od nástupu na kupelnu liečbu aŹ do dňa ich skončenia,
- pri povolani na výkon mimoriadnej sluŹby v období krízovej situácie odo dňa, keď bol zamestnanec povolany na výkon mimoriadnej sluŹby (a to buď doručením povolavacieho rozkazu; mobilizanou výzvou/ mobilizanym oznámením, alebo ak bol zamestnancovi výkon mimoriadnej sluŹby nariadený), aŹ do uplynutia 2 tyŹdnov po jeho prepustení z tejto sluŹby (uvedené platí rovnako aj v prípade výkonu alternativnej sluŹby podľa osobitného predpisu),
- v dobe, keď je zamestnankyňa tehotná, na materskej dovolenke alebo keď je zamestnankyňa a zamestnanec na rodičovskej dovolenke, alebo keď sa osamelá zamestnankyňa alebo osamelý zamestnanec starajú o dieťa mladŹie ako 3 roky,

- v dobe, keď je zamestnanec dlhodobo uvoľnený na výkon verejnej funkcie,
- v dobe, keď je zamestnanec pracujúci v noci uznaný na základe lekárskeho posudku dočasne nespôsobilým na nočnú prácu,

Zamestnancovi so zdravotným postihnutím môže dať zamestnávateľ výpoveď len s predchádzajúcim súhlasom príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, inak je výpoveď neplatná. Tento súhlas sa nevyžaduje, ak ide o výpoveď dávanú zamestnancovi, ktorý dosiahol vek určený na nárok na starobný dôchodok, alebo z dôvodov ustanovených v § 63 ods. 1 písm. a) a e).

Zamestnávateľ má povinnosť zaplatiť **odstupné zamestnancovi s ktorým skončil pracovný pomer:**

- 1. výpoveďou z dôvodov uvedených v § 63 ods. 1 písm. a) alebo písm. b)** Zákonníka práce alebo z dôvodu, že zamestnanec stratil vzhľadom na svoj zdravotný stav podľa lekárskeho posudku dlhodobo spôsobilosť vykonávať doterajšiu prácu,
- 2. dohodou z dôvodov uvedených v § 63 ods. 1 písm. a) alebo písm. b)** Zákonníka práce alebo z dôvodu, že zamestnanec stratil vzhľadom na svoj zdravotný stav podľa lekárskeho posudku dlhodobo spôsobilosť vykonávať doterajšiu prácu,
- 3. výpoveďou alebo dohodou** z dôvodov, že zamestnanec nesmie vykonávať prácu pre pracovný úraz, chorobu z povolania alebo pre ohrozenie touto chorobou, alebo ak na pracovisku dosiahol najvyššiu prípustnú expozíciu určenú rozhodnutím príslušného orgánu verejného zdravotníctva

Výpovedná doba je doba, ktorá musí uplynúť pred tým, než sa pracovný pomer skončí. Plynie od 1. kalendárneho dňa kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po mesiaci, kedy bola výpoveď doručená a skončí uplynutím posledného dňa príslušného kalendárneho mesiaca.

Výpovedná doba je najmenej jeden mesiac, ak Zákonník práce neustanoví inak.

Zákonník práce ustanovuje inak v nasledujúcich prípadoch:

1. ak dáva výpoveď zamestnávateľ,
  - a) z dôvodov uvedených v § 63 ods. 1 písm. a) alebo písm. b) alebo z dôvodu, že zamestnanec stratil vzhľadom na svoj zdravotný stav podľa lekárskeho posudku dlhodobu spôsobilosť vykonávať doterajšiu prácu, je výpovedná doba:
    - i) najmenej 2 mesiace, ak pracovný pomer zamestnanca ku dňu doručenia výpovede trval najmenej 1 rok a menej ako 5 rokov,
    - ii) najmenej 3 mesiace, ak pracovný pomer zamestnanca u zamestnávateľa ku dňu doručenia výpovede trval najmenej 5 rokov;
  - b) z iných dôvodov, ako sú uvedené vyššie, výpovedná doba je najmenej 2 mesiace, ak pracovný pomer zamestnanca u zamestnávateľa ku dňu doručenia výpovede trval najmenej 1 rok;
2. ak dáva výpoveď zamestnanec, ktorého pracovný pomer u zamestnávateľa ku dňu doručenia výpovede trval najmenej 1 rok, je výpovedná doba najmenej 2 mesiace.

OKAMŽITÉ SKONČENIE PRACOVNÉHO POMERU:

Zamestnanec môže pracovný pomer okamžite skončiť:

- zo zdravotných dôvodov (podľa lekárskeho posudku nemôže ďalej vykonávať prácu bez vážneho ohrozenia svojho zdravia a zamestnávateľ ho nepreradil do 15 dní odo dňa predloženia tohto posudku na inú pre neho vhodnú prácu alebo je bezprostredne ohrozený jeho život alebo zdravie),
- nie je mu vyplatená mzda alebo iná odmena viac než 15 dní odo dňa splatnosti.
- mladistvý zamestnanec aj vtedy, ak nemôže vykonávať prácu bez ohrozenia svojej morálky.

Zamestnanec môže okamžite skončiť pracovný pomer iba v lehote jedného mesiaca odo dňa, keď sa o dôvode na okamžité skončenie pracovného pomeru dozvedel.

Zamestnanec, ktorý okamžite skončil pracovný pomer, má nárok na náhradu mzdy v sume svojho priemerného mesačného zárobku za výpovednú dobu 2 mesiacov.

Zamestnávateľ môže okamžite skončiť pracovný pomer len vtedy, ak:

- zamestnanec bol právoplatne odsúdený pre úmyselný trestný čin (je potrebné právoplatné odsúdenie, nestačí, že zamestnanec je obvinený z trestného činu, ani že je vo väzbe),
- zamestnanec závažne porušil pracovnú disciplínu. (napr. alkohol na pracovisku, sprenevera majetku zamestnávateľa apod.).

Zamestnávateľ môže podľa odseku 1 okamžite skončiť pracovný pomer iba v lehote 2 mesiacov odo dňa, keď sa o dôvode na okamžité skončenie dozvedel, najneskôr však do 1 roka odo dňa, keď tento dôvod vznikol. O začiatku a plynutí lehoty rovnako platia ustanovenia § 63 ods. 4 a 5 Zákonníku práce.

Zamestnávateľ nemôže okamžite skončiť pracovný pomer s tehotnou zamestnankyňou, so zamestnankyňou na materskej dovolenke alebo so zamestnankyňou a zamestnancom na rodičovskej dovolenke, s osamelou zamestnankyňou alebo s osamelým zamestnancom, ak sa stará o dieťa mladšie ako tri roky, alebo so zamestnancom, ktorý sa osobne stará o blízku osobu, ktorá je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím. Môže však s nimi s výnimkou zamestnankyne na materskej dovolenke a zamestnanca na rodičovskej dovolenke (§ 166 ods. 1) z dôvodov uvedených v odseku 1 skončiť pracovný pomer výpoveďou.

Ak zamestnávateľ skončí pracovný pomer so zamestnancom neoprávnene (bez splnenia zákonných dôvodov), zamestnanec mu musí ihneď oznámiť, že trvá na tom, aby ho naďalej zamestnával.

Žaloba o neplatnosť skončenia pracovného pomeru (výpoveďou, okamžitým skončením, skončením v skúšobnej dobe alebo dohodou) môže zamestnanec, ako aj zamestnávateľ uplatniť najneskôr do 2 mesiacov odo dňa, keď sa mal pracovný pomer skončiť.

Zamestnanec má v zamestnaní nasledujúce práva:

- právo na rovnaké zaobchádzanie, ak ide o pracovné podmienky, odmeňovanie za prácu, odbornú prípravu a možnosť kariérneho postupu,
- právo na prestávku v práci aspoň 30 minút po odpracovaní viac ako 6 hodín z pracovnej smeny,
- právo na odpočinok aspoň 12 hodín medzi jednotlivými smenami, (pri mladistvých aspoň 14 hodín)

- právo na nepretržitý odpočinok v týždni v dĺžke aspoň 35 hodín,
- právo nepracovať nadčas viac než 8 hodín týždenne
- právo na zaplatenie mzdy,
- právo na náhradné voľno alebo náhrada mzdy za prácu vo sviatok,
- právo na príplatok za prácu v noci (min. 40% minimálnej mzdy v eurách za hodinu) a za sťažený výkon práce (min. 20 % minimálnej mzdy v eurách za hodinu),
- právo na príplatok za prácu cez víkend (mzdové zvýhodnenie za prácu v sobotu je min. 45%, za prácu v nedeľu min. 100% minimálnej mzdy v eurách za hodinu)
- právo na dovolenku aspoň 4 týždne alebo peňažnú náhradu za nevyčerpanú dovolenku,
- právo na odškodnenie v prípade pracovných úrazov alebo inej škody, ktorá zamestnancovi vznikne pri plnení povinností z pracovného pomeru.

V prípade, že práva zamestnanca nebudú zo strany zamestnávateľa dodržiavané, zamestnanec môže:

- podať voči zamestnávateľovi žalobu u civilného súdu, alebo
- obrátiť sa na inšpektorát práce, ktorý je kontrolným orgánom v oblasti pracovnoprávných vzťahov. Inšpektoráty práce začínajú vyšetrowanie buď z vlastnej iniciatívy (na základe vopred stanoveného plánu kontrol) alebo na základe písomného podnetu od zamestnancov. Ak vykoná inšpektorát kontrolu na základe písomného podnetu zamestnanca, musí o výsledku písomne informovať toho, kto takýto podnet podal. Podnet je možné poslať aj anonymne, ale v tom prípade nebudete informovaný o výsledku inšpekcie práce. Inšpektorát práce však nemá zákonnú povinnosť vykonať kontrolu zamestnávateľa. Vzhľadom k tomu, že inšpektorát práce nemá povinnosť zaoberať sa každým podnetom, doporučujeme spojiť sa s ostatnými zamestnancami, ktorých práva boli tiež porušené. Podnet väčšieho počtu zamestnancov povedie k vykonaniu kontroly zo strany inšpektorátu práce s väčšou pravdepodobnosťou než len jednotlivé podnety. Podnet, resp. oznámenie je možné zaslať na miestne príslušný inšpektorát práce (podľa miesta prevádzky, resp. sídla zamestnávateľa), prípadne aj na Národný inšpektorát práce. K podnetu je vhodné priložiť kópie dokumentov, ktoré dokladajú popisovanú skutočnosť. Najdôležitejšie je správne označiť zamestnávateľa.

POŽIČAL SOM PENIAZE

POŽIČAL SOM PENIAZE

Základné pravidlo: požičať peniaze len dôveryhodnej osobe na základe písomnej dohody, v ktorej uvediete: kto peniaze požičal a komu, výšku požičanej sumy, dátum požičania a dátum, kedy majú byť peniaze vrátené a najlepšie, ak súčasne dlžník uzná svoj dlh voči veriteľovi.

Nespoliehajte sa na ústnu dohodu s dlžníkom. Vždy si všetko písomne potvrdte, a to aj v prípade ak ide o dobrého kamaráta.

Môžete použiť náš VZOR na uznanie dlhu.

V prípade, že Vám v dohodnutý čas dlžník nevráti peniaze, môžete vymáhať pohľadávku na súde. Zmluvu o pôžičke môžete uzavrieť aj ústne, čo však neodporúčame vzhľadom na to, že dokazovanie ústneho uzavretia pôžičky je veľmi obtiažne. Predtým, než podáte žalobu na súd, je nutné zaslať dlžníkovi predžalobnú upomienku. Vzhľadom k nákladnosti a časovej náročnosti vymáhania dlhu, je dôležité zvážiť, či peniaze požičiate zodpovednej osobe.

MÁM DLHY

MÁM DLHY

Základné pravidlo: preberať poštu a komunikovať s veriteľom! Pošta je každému doručovaná na adresu miesta trvalého pobytu (uvedené v občianskom preukaze).

V niektorých prípadoch sa totiž zásielka považuje za doručení aj v prípade, že ste ju reálne nikdy neprevzali.

PRIEBEH VYMÁHANIA POHLADÁVKY:

a. Predžalobná upomienka

Vždy doporučujeme reagovať na každú predžalobnú upomienku. Ak je opodstatnená, je potrebné dlžnú sumu v stanovenej lehote zaplatiť, alebo v prípade, že dlžník nemá požadovanú sumu k dispozícii, môže sa s veriteľom dohodnúť na **splátkovom kalendári**. V prípade, že predžalobná upomienka nie je odôvodnená, odporúčame obrátiť sa na odborníka (viz. nižšie v časti „Bezplatné právne služby“), aby takýto názor potvrdil alebo vyvrátil. Veriteľovi odporúčame v lehote na zaplatenie pohľadávky odpísať s uvedením argumentov, prečo je jeho nárok neodôvodnený.

b. Začatie súdneho konania

V prípade, že dlžník nebude reagovať na predžalobnú upomienku, veriteľ s najväčšou pravdepodobnosťou podá na súd **žalobu** o zaplatenie dlhu. Dlžník sa o súdnom konaní dozvie spravidla až v okamihu vydania a doručenia platobného rozkazu.

c. Platobný rozkaz

Platobný rozkaz vydáva súd v rámci skráteného konania bez nariadenia pojednávania a dokazovania tzv. od stola, ak je možno vo veci rozhodnúť za základe tvrdení žalobcu a súd o týchto skutočnostiach nemá pochybnosti (najmä vtedy, ak žalobca predložil listinné dôkazy a riadne a včas zaplatil súdny poplatok). V platobnom rozkaze súd žalovanému uloží, **do 15 dní** od doručenia, zaplatiť uplatnenú peňažnú pohľadávku (alebo jej časť) a nahradiť trovy konania (to sú najmä hotové výdavky účastníkov a ich zástupcov, vrátane súdneho poplatku, ušlý zárobok účastníkov a ich zákonných zástupcov, trovy dôkazov) alebo aby v tejto 15 dňovej lehote od doručenia podal odpor. **Odpor sa musí odôvodniť**, teda žalovaný v ňom musí opísať skutočnosti, o ktoré opiera svoju obranu voči uplatnenej peňažnej pohľadávke. K odporu priloží listiny a prípadne označí dôkazy, na preukázanie svojich tvrdení.

Ak je odpor podaný včas, oprávnenou osobou (žalovaným alebo jeho zástupcom) a s odôvodnením, súd zruší platobný rozkaz a pokračuje v bežnom súdnom konaní a spravidla nariadi súdne pojednávanie. Ak odpor nie je podaný alebo nebol podaný včas, platobný rozkaz sa stane platným a vykonateľným.

Pre podanie odporu môžete použiť náš VZOR.

d. Konanie pred súdom

Predvolanie na konanie pred súdom môže byť dlžníkovi (žalovanému) doručené aj tzv. fikciou – vrátením nedoručenej zásielky súdu. Mohlo by sa stať, že dlžník sa o konaní ani nedozvie. Ak sa dlžník nedostaví na pojednávanie a svoju neúčast pred súdom neospravedlní, môže veriteľ (žalobca) navrhnúť, aby súd vo veci vydal tzv. rozsudok pre zmeškanie ako sankciu za neúčast na pojednávaní.

Proti rozsudku pre zmeškanie existujú veľmi obmedzené odvolacie dôvody.

Ak je v konečnom rozhodnutí uložená dlžníkovi povinnosť k úhrade, spravidla mu býva uložená aj povinnosť k náhrade trov súdneho konania. Vo väčšine prípadov, trovy konania zahŕňajú súdny poplatok a odmenu advokáta.

Proti rozsudku / uzneseniu súdu prvého stupňa je možné sa odvolať v 15 dňovej lehote odo dňa doručenia. Lehota je zachovaná, ak je odvolanie podané posledný deň na pošte alebo osobne na podateľni súdu prvého stupňa.

Pre odvolanie môžete použiť náš VZOR.

e. Exekučné konanie

V prípade, že orgán verejnej moci, prípadne rozhodcovský súd vydá rozhodnutie, ktoré dlžníkovi ukladá povinnosť zaplatiť a dlžník proti takému rozhodnutiu nepodá opravný prostriedok (odpor, odvolanie alebo dovolanie), prípadne ak proti takému rozhodnutiu nie je už žiadny opravný prostriedok prípustný, rozhodnutie sa stáva právoplatné a vykonateľné. Takto konečné rozhodnutie je spôsobilým exekučným titulom, teda podkladom pre nariadenie exekúcie.

O spôsobe exekúcie rozhoduje exekútor. Exekúciu môže vykonať viacerými spôsobmi:

- zrážkami zo mzdy a z iných príjmov. Zrážky vykonáva zamestnávateľ, pričom dlžníkovi (povinnému) nesmie byť z mesačnej mzdy zrazená tzv. nepostihnuteľná suma. Výška nepostihnuteľnej sumy za rok 2018 je 205,07 Eur (100% životného minima)
- príkazom pohľadávky
- predajom hnutelných vecí
- predajom cenných papierov
- predajom nehnuteľnosti
- predajom podniku
- príkazom na zadržanie vodičského preukazu ak dlžník (povinný) neplatí výživné stanovené rozhodnutím súdu

Exekúcia sa však nemôže týkať vecí, ktoré dlžník nevyhnutne potrebuje na uspokojovanie hmotných potrieb svojich a svojej rodiny alebo na plnenie pracovných úloh alebo na svoje podnikanie, ani iných vecí, ktorých predaj by bol z rozpore s morálnymi zásadami.

Takýmito vecami sú:

- bežné súčasti odevov, bielizeň a obuv;
- nevyhnutné vybavenie domácnosti (postel' dlžníka a členov jeho rodiny, stôl, stoličky podľa počtu členov jeho rodiny, chladnička, sporák, varič, vykurovacie teleso, palivo, práčka, periny a postel'ná bielizeň, bežný kuchynský riad, rádioprijímač);
- domáce zvieratá s výnimkou tých, ktoré slúžia na podnikanie;
- veci dlžníka slúžiace na plnenie jeho pracovných úloh alebo na podnikanie do výšky 331,94 eura;
- zdravotnícke potreby a iné veci, ktoré dlžník potrebuje vzhľadom na svoju chorobu alebo telesnú chybu;
- veci, na ktoré sa poskytli dávky v hmotnej núdzi a príspevky k dávke poskytované podľa osobitného predpisu, peňažné príspevky na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia poskytované podľa osobitného predpisu a opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately finančného charakteru poskytované podľa osobitného predpisu;
- osobné motorové vozidlo, ktoré dlžník, ktorým je fyzická osoba, potrebuje na individuálnu prepravu a na uspokojovanie potrieb fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a potrieb jeho rodiny alebo členov domácnosti;
- snubný prsteň a obrúčka,
- hotové peniaze do sumy 99,58 Eur;
- študijná literatúra a hračky.

¹ Zistíte to z poučenia, ktoré musí obsahovať každé rozhodnutie. Poučenie hľadajte na samom konci rozhodnutia. Zároveň sa uvádza lehota k podaniu opravného prostriedku.

Z exekúcie sú vylúčené veci podnikateľa hospodáriaceho na pôde a chovné zvieratá, ak by zexekvovaním bolo ohrozené obhospodarovanie pôdy, výroba a prevádzka.

Dlžník (povinný) sa môže brániť voči exekúcii podaním návrhu na odklad exekúcie. Odklad exekúcie prichádza do úvahy v týchto prípadoch:

- dlžník je fyzickou osobou a táto v priebehu konania zomrie;
- exekúcia je vedená voči majetku, ktorý nepatrí dlžníkovi;
- povinný podal exekútorovi žiadosť o splátky;
- ide o odklad exekúcie z tzv. „sociálnych dôvodov“ (v prípade, ak sa bez svojej viny ocitol prechodne v takom postavení, že by neodkladná exekúcia mohla mať pre neho alebo pre príslušníkov jeho rodiny zvlášť nepriaznivé následky a oprávnený by nebol odkladom exekúcie vážne poškodený);
- ak je predmetom exekúcie vymáhanie výživného;
- ak po doručení upovedomenia o začatí exekúcie, dlžník zložil na účet exekútora peňažné prostriedky vo výške celého vymáhaného nároku a súčasne podá návrh na zastavenie exekúcie;
- alebo ak exekučné konanie nie je možné prerušiť.

O odklade exekúcie rozhoduje výlučne poverený súdny exekútor, pričom návrh na odklad má právo podať iba dlžník. Exekútor rozhodne o odklade s blokovaním alebo bez blokovania, podľa dôvodu odkladu. Súdny exekútor odloží exekúciu na dobu uvedenú v žiadosti dlžníka, najdlhšie však na 3 mesiace od podania žiadosti. Na dobu dlhšiu možno exekúciu odložiť len so súhlasom oprávneného.

Dlžník tiež môže požiadať o **splátkový kalendár**. Exekútor môže s písomným súhlasom oprávneného uzavrieť písomnú dohodu s povinným o postupnom splatení vymáhanej pohľadávky.

Dlžník má tiež právo do 15 dní odo dňa doručenia návrhu na vykonanie exekúcie podať u súdneho exekútora návrh na zastavenie exekúcie, ak:

- po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku;
- exekučný titul bol zrušený;
- je tu dôvod podľa osobitného predpisu, pre ktorý sú uznanie alebo výkon cudzieho exekučného titulu neprípustné, ibaže ho bolo možné v konaní už skôr uplatniť (§ 54 ods. 2);
- sú tu iné skutočnosti, ktoré bránia vymáhateľnosti exekučného titulu.

Návrh na zastavenie exekúcie dlžníka podaný v lehote 15 dní odo dňa doručenia upovedomenia o začatí exekúcie má odkladný účinok, to znamená, že súdny exekútor môže zisťovať majetok dlžníka, vyzvať ho na vyhlásenie o jeho majetku, môže vydať upovedomenie o spôsobe vykonania exekúcie, môže vydať príkaz na začatie exekúcie podľa toho, akým spôsobom sa exekúcia vykonáva, vykonať súpis hnutelných vecí a spísané veci zabezpečiť. Ale do vydania rozhodnutia o návrhu na zastavenie exekúcie nemôže pristúpiť k samotnej exekúcii.

Pozor, ak je exekúcia vedená oprávnene, hradí dlžník nielen náklady právneho zastúpenia ale aj náklady exekúcie podľa Vyhlášky č. 68/2017 Z. z, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia Exekučného poriadku .

Čo robiť , keď boli exekútorom postihnuté aj veci, ktoré nepatria dlžníkovi?

Ak exekútor v exekúcii postihne (spíše) veci (nábytok, elektrospotrebiče), ktoré sú vo vlastníctve inej osoby ako dlžníka (napr. vlastníka bytu, družky), môže vlastník postihnutej veci vzniesť námietku u súdneho exekutora s návrhom na vyškrtnutie veci zo súpisu. V prípade, ak exekútor návrhu nevyhoví, môže dotknutá osoba v lehote 30 dní od doručenia rozhodnutia podať žalobu na vylúčenie vecí k exekučnému súdu, **tzv. vylúčovací žaloba**. Cieľom tejto žaloby je navrátenie majetku osobe, ktorá žalobu podala, a tým i prípadnému zabráneniu predania veci v dražbe. V žalobe je potrebné uviesť, ktorého exekučného konania sa žaloba týka a uviesť majetok, ktorý má byť z exekúcie vylúčený.

Pre odklad exekúcie zo sociálnych dôvodov môžete využiť náš VZOR.

Na koho sa môžem pri exekúcii obrátiť?

Ten, kto má pochybnosti o zákonnosti postupu súdneho exekútor, môže sa obrátiť na Slovenskú komoru exekútorov, ktorej poslaním je okrem iného aj dohľad nad činnosťou exekútorov. Komora je povinná vybaviť sťažnosť na činnosť exekútor bezodkladne, najneskôr do dvoch mesiacov odo dňa jej doručenia. Túto lehotu možno predĺžiť, ak nemožno zabezpečiť podklady na riadne vybavenie sťažnosti. O spôsobe vybavenia sťažnosti musí byť sťažovateľ písomne upovedomený. Ak je sťažovateľ toho názoru, že sťažnosť nebola komorou riadne a včas vybavená, môže požiadať Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky o prešetrenie vybavenia jeho sťažnosti komorou.

Na ombudsmana sa môžete pri exekúcii obrátiť, ak namietate nečinnosť súdu pri rozhodovaní o jednotlivých úkonoch súvisiacich s exekúciou. Odstránenie zbytočných prietahov v konaní súdu napomáha plynulému priebehu exekúcie.

DLH NA VÝŽIVNOM:

V prípade dlhu na výživnom hrozi:

- začatie trestného stíhania a odsúdenie k trestu odňatia slobody až na 2 roky (ak neplatí najmenej 3 mesiace v období 2 rokov),
- zahájenie exekučného konania, postihnutie majetku exekútorom a rovnako pozastavenie vodičského oprávnenia.

ÚPADOK DLŽNÍKA A ODDĚZENIE:

Čo sa skrýva pod týmto právnym pojmom? Úpadok sa používa v súvislosti s nepriaznivou ekonomickou situáciou, teda so situáciou kedy nie ste schopný splácať dlhy. Dlužník je v úpadku ak je platobne neschopný alebo je v predĺžení.

Pojem, že dlžník je platobne neschopný znamená, že nie je schopný splácať dlhy za troch nasledujúcich podmienok:

- má dvoch a viac veriteľov,
- má aspoň 2 záväzky 30 dní po lehote splatnosti
- a tieto záväzky nie je schopný plniť.

Pojem **oddězenie** alebo tiež neformálne osobný bankrot sa používa na **označenie procesu**, kedy sa dlžník – fyzická osoba alebo podnikateľ môže zbaviť svojich dlhov, ktoré nie je schopný splácať (proces sa riadi zákonom o konkurze a reštrukturalizácii).

Oddězenie sa vykoná:

- a. konkurzom, alebo
- b. splátkovým kalendárom.

Voľba je ponechaná na dlžníka za splnenia zákonných predpokladov. O oddězení súd rozhodne jediným uznesením súčasne s vyhlásením konkurzu alebo s určením splátkového kalendára.

Po splnení oddězenia môže dlžník podať návrh k súdu na oslobodenie od platenia pohľadávok zahrnutých do oddězenia, a to v rozsahu, v akom doposiaľ neboli uspokojené.

Pri oboch spôsoboch oddĺženia bolo zavedené obligatórne zastúpenie dlžníka Centrom právnej pomoci alebo advokátom určeným Centom právnej pomoci.

Ak sa oddĺženie nepodarí, napríklad ak dlžník nie je schopný splácať podľa splátkového kalendára, dlžník skončí v konkurze. Pri skončení úpadku konkurzom sa postihuje všetok majetok dlžníka až do úplného uspokojenia všetkých veriteľov. Môže to trvať veľa rokov.

Údaje o konkurzných konaniach sú zverejnené v registri úpadcov na webovej stránke:

<https://ru.justice.sk/ru-verejnost-web/>.

POZOR NA ROZHODCOVSKÉ DOLOŽKY!

Nebankovní poskytovatelia pôžičiek často do zmluvnej dokumentácie vkládajú rozhodcovské doložky. Podpisom rozhodcovskej doložky dochádza k vylúčeniu riešenia sporu pred súdom a umožnenie prejednať spor rozhodcom. Nie je prekvapením, že poskytovatelia pôžičiek ako rozhodcu označujú stále rovnaké osoby, a preto je nezávislosť rozhodcov pri rozhodovaní o spore diskutabilná.

Rozhodcovské konanie nie je vždy zlým riešením pre rozhodovanie sporov. Uzavretie rozhodcovskej doložky je možné doporučiť v prípade, kedy sú obe zmluvné strany rovnocennými partnermi. Každé strane musí byť daná možnosť vybrať si rozhodcu podľa svojho slobodného výberu.

Výhodou rozhodcovského konania je jeho rýchlosť. Rozhodcovský nález je v ľahkých prípadoch vydaný do niekoľkých mesiacov od zahájenia konania. Rozhodcovské konanie prebieha neformálne, nie je viazané striktnými procesnými pravidlami. Spravidla proti vydanému rozhodcovskému nálezu nie je možné podať odvolanie a je možné na jeho základe zahájiť exekúciu. Jedinou možnosťou, ako zvrátiť konečnosť rozhodcovského nálezu, je žaloba na určenie neplatnosti rozhodcovského nálezu. Túto žalobu možno podať napríklad v prípade, že rozhodcovský nález bol vydaný na základe rozhodcovskej doložky uzavretej medzi spotrebiteľom a podnikateľom, aj keď to zákon zakazuje, alebo ak nebola v rozhodcovskom konaní dodržaná zásada rovnosti strán a spravodlivého konania.

Naproti tomu, súdne konanie môže trvať roky. Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa je možné sa odvolať, čo sa aj vo väčšine prípadov deje. Konanie prebieha striktnie podľa procesných predpisov.

Ako zistím, že je proti mne zahájené konanie?

Najčastejšie tak, že ma o tom informuje súd alebo iný orgán verejnej moci doporučenou poštou. Preto je najlepšie všetku poštu riadne preberať, pretože aj keď ste si poštu nevyzdvihli, bude sa považovať za doručenie fikciou doručenia. Je možné obrátiť sa na okresný súd v mieste bydliska a opýtať sa, či nie je proti Vám vedené konanie pred súdom.

Pomoc pre deti, ktoré opúšťajú detské domovy

Detský domov v spolupráci s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately má povinnosť poskytovať dieťaťu poradenskú pomoc pri riešení ťažkých životných situácií a pri zaisťovaní bývania a práce aj po opustení zariadenia, preto sa neváhajte obrátiť na tieto inštitúcie.

BEZPLATNÉ PRÁVNE SLUŽBY:

V prípade akýchkoľvek pochybností o dôvodnosti uplatňovaných nárokov a pri pomoci v súdnom konaní doporučujeme vec konzultovať s odborníkom – právnikom. Nemajetní môžu využiť možnosti bezplatných právnych služieb, ktoré ponúkajú najmä bezplatné právne poradne.

a. Bezplatné právne poradne

Centrum právnej pomoci:

<http://www.centrumpravnejpomoci.sk/>

Právna poradňa pre ľudí v materiálnej núdzi. Podmienky pre priznanie práva na právnu pomoc sú uvedené v § 6 a nasl. zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v znení neskorších predpisov.

Poradňa pre občianske a ľudské práva:

<https://www.poradna-prava.sk/>

Bezplatná právna poradňa študentov právnickej fakulty na UK v Bratislave:

<https://www.flaw.uniba.sk/pracoviska/ustavy/ustav-klinickeho-pravneho-vzdelavania/studentstva-pravna-poradna/>
email: spp@flaw.uniba.sk

b. Ustanovenie zástupcu účastníka civilného konania súdom

V prípade, ak civilný súd dospeje k tomu, že:

- (i) to odôvodňujú majetkové pomery účastníka civilného sporového konania (účastník je nemajetný), a zároveň
- (ii) je poskytnutie zástupcu pre účastníka civilného sporového konania v konkrétnej veci účelné (pokiaľ súdu nie je zrejmé, že vo veci nejde očakávať jeho úspech), môže účastník sporového konania požiadať súd o ustanovenie zástupcu.

Súd za splnenie vyššie uvedených podmienok účastníkov konania ustanoví zástupcu spravidla spomedzi advokátov. Odmenu a priame výdavky advokáta (prípadne aj náhrada za daň z pridanej hodnoty) ako zástupcu účastníka, platí štát.

c. Určenie advokáta

Ten, kto nespĺňa podmienky pre ustanovenie advokáta súdom, a nedarí sa mu vlastnými silami zohnať si zástupcu z pomedzi advokátov, má právo, aby mu Slovenská advokátska komora na základe jeho návrhu advokáta určila.

Základné podmienky pre určenie advokáta k poskytnutiu právnej služby:

- včasnosť podanej žiadosti,
- žiadateľ nespĺňa podmienky pre ustanovenie advokáta súdom a súčasne sa žiadateľ nedomohol po skytnutia právnej služby vlastnými silami (ak už aspoň dvaja advokáti odmietli poskytnúť právnu pomoc)
- jedná sa o jednu konkrétnu právnu službu, ktorá vyžaduje povinné zastúpenie advokátom (zastupovanie v odvolacom konaní, zastupovanie v konaní pred Ústavným súdom, v niektorých trestných konaniach).

d. Ustanovenie advokáta ex-offo (z úradnej povinnosti) v trestnom konaní

Advokát ex offo je určený súdom z úradnej povinnosti v prípadoch, keď si obvinený v trestnom konaní nezvolí obhajcu sám, a musí ho mať povinne. Advokát ex offo je určený súdom zo zoznamu advokátov príslušného súdu. Ide predovšetkým o prípady, kedy má obvinený zhoršenú možnosť obhajoby z dôvodu pobytu vo väzbe alebo kvôli obmedzeniu právnej spôsobilosti.

e. Verejný ochranca práv (ombudsman)

Ak sa domnievate, že boli porušené vaše základné práva a slobody, môžete sa obrániť na verejného ochrancu práv (ombudsmana). Ten upozorní orgán, že jeho konanie je nesprávne alebo že je nečinný. Nemôže však zrušiť ani zmeniť rozhodnutie žiadneho orgánu.

**VZOR:
UZNANIE DLHU**

VZOR: UZNANIE DLHU

Uznanie dlhu

Ja, dolu podpísaný [doplňte meno a priezvisko], nar. [doplňte],
bytom [doplňte] (**"Dlžník"**),

Potvrzujem, že som dňa [doplňte] uzavrel zmluvu o pôžičke
s [doplňte], nar. [doplňte], bytom [doplňte] ("Veriteľ"),
na základe ktorej mi Veriteľ poskytol bezúrokovú/úrokovú pôžičku
vo výške [doplňte] so splatnosťou do [doplňte] ("Zmluva").

Ďalej vyhlasujem, že ku dňu [doplňte] eviduje Veriteľ tieto splatné
pohl'adávkyy zo Zmluvy:

Splatnosť dňa	Suma
[doplňte]	[doplňte]Eur
[doplňte]	[doplňte]Eur
[doplňte]	[doplňte]Eur
Spolu:	[doplňte]Eur

Týmto uznávam svoj dlh voči Veriteľovi vo výške [doplňte]Eur
zo Zmluvy čo do dôvodu a výšky a zaväzujem sa ho zaplatiť
Veriteľovi najneskôr do dňa [doplňte].

Beriem na vedomie, že v prípade, že svoj dlh neuhradím, a to ani
v dodatočnej lehote, Veriteľ je oprávnený bez zbytočného odkladu
uplatniť svoj nárok vrátane príslušenstva (úroky z omeškania
a náklady súdneho konania) v súdnom konaní.

Toto uznanie dlhuje vyhotovené v dvoch rovnopisoch, pričom
Dlžník a Veriteľ obdržá po jednom vyhotovení.

V [doplňte miesto] **dňa** [doplňte deň, mesiac, rok]

_____
[doplňte meno, priezvisko a podpis]

**VZOR:
ODPOR PROTI
PLATOBNÉMU
ROZKAZU**

**VZOR: ODPOR PROTI PLATOBNÉMU ROZKAZU
(§ 267 ZÁKONA Č. 160/2015 Z. Z. CIVILNÝ SPOROVÝ
PORIADOK)**

Odpor proti platobnému rozkazu

(§ 267 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok)

[doplňte názov a adresu súdu, ktorý vydal platobný rozkaz]

V *[doplňte miesto]* dňa *[doplňte deň, mesiac, rok]*

K sp. zn. *[doplňte spisovú značku, ktorá je uvedená na platobnom rozkaze]*

Žalobca: *[uved'te údaje o žalobcovi z platobného rozkazu - pri fyzickej osobe uved'te: meno, priezvisko, dátum narodenia a bydlisko; pri právnickej osobe uved'te: názov právnickej osoby, IČO a sídlo.]*

Žalovaný: *[uved'te Vaše meno a priezvisko, dátum narodenia a bydlisko.]*

o zaplatenie *[doplňte sumu]* Eur s príslušenstvom

Odpor proti platobnému rozkazu Okresného súdu *[doplňte názov súdu]*, č. k. *[doplňte číslo uvedené na platobnom rozkaze]* zo dňa *[doplňte deň, mesiac, rok]*

Doporučene

Dvojmo

I.

Dňa *[doplňte deň, mesiac, rok]* bol žalovanému doručený platobný rozkaz *[doplňte názov súdu]*, č. k *[doplňte číslo uvedené na platobnom rozkaze]* zo dňa *[doplňte deň, mesiac, rok]* ktorý je na platobnom rozkaze, ktorým sa žalovanému do 15 dní odo dňa doručenia ukladá zaplatiť žalobcovi sumu *[doplňte sumu]* Eur s príslušenstvom alebo aby proti platobnému rozkazu (ďalej len „Platobný rozkaz“) podal odpor.

II.

Proti tomuto Platobnému rozkazu podáva žalovaný odpor nasledujúcim odôvodnením *[Doplňte vecné odôvodnenie.*

Za náležité vecné odôvodnenie sa považuje odôvodnenie, v ktorom sú uvedené konkrétne právne relevantné okolnosti a skutočnosti, o ktoré žalovaný opiera svoju obranu proti uplatnenému nároku, teda konkrétne okolnosti a skutočnosti (prípadne dôkazy), ktoré spochybňujú nárok priznaný v platobnom rozkaze]

Súdny poplatok zaplatím na výzvu súdu.

[doplňte meno, priezvisko a podpis]

Prílohy: *[pripojiť listiny, prípadne označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (napr. potvrdenie z banky, zmluva o pôžičke, dohoda, ...)]*

**VZOR:
ODVOLANIE
PROTI ROZSUDKU
ALEBO
UZNESENIU**

VZOR: ODVOLANIE PROTI ROZSUDKU ALEBO UZNESENIU

Okresnému súdu [doplňte súd, proti ktorému odvolanie smeruje]

K sp. zn. [doplňte číslo uvedené na rozhodnutí, proti ktorému odvolanie smeruje]

V [doplňte miesto] dňa [doplňte deň, mesiac, rok]

Žalobca: [uved'te údaje o žalobcovi z platobného rozkazu - pri fyzickej osobe uved'te: meno, priezvisko, dátum narodenia a bydlisko; pri právnickej osobe uved'te: názov právnickej osoby, IČO a sídlo.]

Žalovaný: [uved'te Vaše meno a priezvisko, dátum narodenia a bydlisko.]

o zaplatenie [doplňte sumu] Eur s prísľušenstvom

Odvolanie žalovaného proti rozsudku/uzneseniu Okresného súdu v [doplňte], č. k. [doplňte číslo uvedené na platobnom rozkaze] zo dňa [doplňte deň, mesiac, rok]

Doporučene/osobne

Dvojmo

Súdny poplatok bude zaplatený na výzvu súdu.

I. Úvodné informácie

Okresný súd vydal dňa [doplňte deň, mesiac, rok] rozsudok/uznesenie č. k. [doplňte číslo uvedené na platobnom rozkaze] (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“), ktorým vo výroku I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť sumu vo výške [doplňte sumu] do [doplňte počet] dní od právoplatnosti rozsudku/uznesenia a vo výroku II. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náklady konania. Napadnuté rozhodnutie bolo doručené dňa [doplňte deň, mesiac, rok].

Žalovaný s napadnutým rozhodnutím nesúhlasí, považuje ho za nesprávne, a preto proti nemu podáva v zákonnej lehote odvolanie v celom jeho rozsahu / alebo: uviesť konkrétne výroky napadnutého rozhodnutia, ktoré máte v úmysle napadnúť odvolaním.

II. Dôvody odvolania

[Na tomto mieste treba uviesť odvolacie dôvody a odôvodnenie odvolania.

Odvolanie proti rozsudku možno podať z nasledujúcich dôvodov:

a) neboli splnené procesné podmienky,

VZOR: ODVOLANIE PROTI ROZSUDKU ALEBO UZNESENIU

- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces[doplňte meno a podpis]*
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,*
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,*
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,*
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,*
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo*
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci].*

III. Záverečný návrh

Vzhľadom k skutočnostiam uvedeným v tomto odvolaní žalovaný navrhuje, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že žaloba sa zamietá, prípadne aby napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie k ďalšiemu konaniu, a zároveň priznal žalovanému právo na náhradu nákladov konania.

[doplňte meno, priezvisko a podpis]

**VZOR:
NÁVRH NA ODKLAD
EXEKÚCIE**

VZOR: NÁVRH NA ODKLAD EXEKÚCIE

Návrh na odklad exekúcie z dôvodu, že povinný je prechodne v takom postavení, že neodkladná exekúcia by mohla mať pre neho alebo príslušníkov jeho rodiny zvlášť nepriaznivé následky a oprávnený by nebol odkladom vážne poškodený (§ 56 Exekučného poriadku)

[doplňte názov a adresu súdu, proti ktorému návrh smeruje]

V *[doplňte miesto]* dňa *[doplňte deň, mesiac, rok]*

K sp.zn. *[doplňte číslo uvedené na rozhodnutí, proti ktorému odvolanie smeruje]*

Oprávnený: *[uved'te údaje o žalobcovi z platobného rozkazu - pri fyzickej osobe uved'te: meno, priezvisko, dátum narodenia a bydlisko; pri právnickej osobe uved'te: názov právnickej osoby, IČO a sídlo.]*

Povinný: *[uved'te Vaše meno a priezvisko, dátum narodenia a bydlisko.]*

Vec: Návrh povinného na odklad exekúcie

Doporučene/osobne

Súdny exekútor *[doplňte meno a priezvisko]* vydal dňa *[doplňte deň, mesiac, rok]* v exekučnom konaní *[doplňte číslo]*, Upovedomenie o začatí exekúcie *[doplňte spôsob výkonu exekúcie uvedený v Upovedomení]* ktoré mi bolo doručené dňa *[doplňte deň, mesiac, rok]* na vymoženie pohľadávky na *[doplňte buď peňažné plnenie vo výške istiny ..... € alebo nepeňažné plnenie s popisom]* trov súdneho konania vo výške ..... € a trov exekúcie,

Dôkaz: *Upovedomenie o začatí exekúcie zo dňa [doplňte deň, mesiac, rok]*

[Na tomto mieste treba uviesť dôvody a odôvodnenie návrhu na odloženie exekúcie]

Dôkaz: *[uved'te]*

Neodkladná exekúcia by mohla mať pre mňa a členov mojej rodiny, zvlášť nepriaznivé následky, [uved'te aké následky, d'alej napríklad uved'te, či ste sa do tejto situácie dostali bez svojej viny a prečo, uved'te dôvody pre ktoré ste sa ocitli v tejto situácii -napr. Strata zamestnania a tým aj príjmu, z ktorého bol oprávnenému splácaný dlh,...)]. Domnievam sa, že oprávnený nebude poškodený odkladom exekúcie, pretože [uved'te] uhradím vymáhanú pohľadávku vrátane jej príslušenstva a trov exekúcie.

VZOR: NÁVRH NA ODKLAD EXEKÚCIE

Z vyššie uvedeného mám za to, že sú splnené podmienky uvedené v § 56 ods. 1 Exekučného poriadku (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov v platnom znení), a preto navrhujem súdnemu exekútorovi, aby rozhodol, že **exekučné konanie** [doplňte deň, mesiac, rok] vedené súdnym exekútorom [doplňte meno a priezvisko], proti povinnému [doplňte svoje meno a priezvisko], bytom [doplňte], sa **odkladá do** [doplňte deň, mesiac, rok].

.....
[doplňte meno, priezvisko a podpis]

Prílohy: [pripojiť listiny, prípadne označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (napr. upovedomenie o začatí exekúcie, potvrdenie z banky, zmluva o pôžičke, dohoda, ...)]

Zoznam zákonov na ktoré odkazujeme v tejto príručke:

- Zákon č. 311/2001 Z. z. **Zákonník práce**
- Zákon č. 365/2004 Z. z. **o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon)**
- Zákon č. 5/2004 Z. z. **o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov**
- Zákon č. 461/2003 Z. z. **o sociálnom poistení**
- Zákon č. 580/2004 Z. z. **o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov**
- Zákon č. 595/2003 Z. z. **o dani z príjmov**
- Zákon č. 233/1995 Z. z. **o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok)**
- Zákon 160/2015 Z.z. **Civilný sporový poriadok**
- Zákon č. 307/2016 Z. z. **o upomínanom konaní a o doplnení niektorých zákonov**
- Zákon č. 7/2005 Z. z. **o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov**
- zákon č. 327/2005 Z. z. **o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v znení neskorších predpisov**

VYSVETLIVKY

Nezaopatrené dieťa – je osoba:

- do skončenia povinnej školskej dochádzky (povinná školská dochádzka končí uplynutím školského roku, v ktorom dieťa absolvovalo desiaty rok školskej dochádzky, najneskôr však uplynutím školského roku, v ktorom dovŕšilo 16 rokov veku),
- v období od skončenia povinnej školskej dochádzky do dosiahnutia 26. roku veku, ak:
  - sa sústavne pripravuje na povolanie,
  - sa nemôže sústavne pripravovať na povolanie ani vykonávať zárobkovú činnosť z dôvodu choroby alebo stavu, ktoré si vyžadujú osobitnú starostlivosť podľa zákona,
  - je neschopné sústavne sa pripravovať na povolanie alebo vykonávať zárobkovú činnosť pre svoj dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav (zdravotný stav dieťaťa na uvedený účel posudzuje posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne).

Platobná neschopnosť – platobne neschopný je ten, kto nie je schopný plniť 30 dní po lehote splatnosti aspoň dva peňažné záväzky viac ako jednému veriteľovi.

Samostatne zárobkovo činná osoba (SZČO) - je fyzická osoba, ktorá dovŕšila 18 rokov veku a v kalendárnom roku rozhodujúcom na vznik alebo na trvanie povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia dosahovala príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov (okrem osoby, ktorá podľa zmluvy vykonáva osobnú asistenciu osobe s ťažkým zdravotným postihnutím).

Sústavná príprava na povolanie - za sústavnú prípravu na povolanie sa považuje:

- štúdium na strednej škole po skončení povinnej školskej dochádzky,
- štúdium na vysokej škole až do získania vysokoškolského vzdelania druhého stupňa podľa zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, resp. vysokoškolského vzdelania podľa zákona č. 172/1990 Zb. o vysokých školách v znení neskorších predpisov,
- iné štúdium alebo výučba, ak podľa rozhodnutia Ministerstva školstva Slovenskej republiky sú postavené na roveň štúdiá na stredných a vysokých školách,
- obdobie bezprostredne nadväzujúce na skončenie štúdia na strednej škole (vykonaním predpísanej, napr. maturitnej skúšky), najdlhšie do konca školského roku, v ktorom dieťa skončilo štúdium na strednej škole (t. j. najdlhšie do 31. augusta toho školského roku),
- obdobie po skončení posledného ročníka strednej školy do vykonania skúšky podľa osobitného predpisu maturitnej

- záverečnej, absolventskej), najdlhšie však do konca školského roka, v ktorom malo byť štúdium skončené (ide najmä o prípady, kedy dieťa nevykoná predpísanú skúšku v riadnom termíne - májovom, júnovom, ale až v náhradnom termíne - napr. v septembri),
- obdobie od skončenia štúdia na strednej škole do zápisu na štúdium na vysokú školu, ktorý bol vykonaný v tom istom kalendárnom roku, v ktorom dieťa skončilo štúdium na strednej škole,
  - obdobie od získania vysokoškolského vzdelania prvého stupňa do zápisu na vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ktorý bol vykonaný v tom istom kalendárnom roku, v ktorom dieťa získalo vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa.

Študent – za študenta sa považuje dieťa do skončenia povinnej školskej dochádzky (teda do skončenia desiateho roku školskej dochádzky), najneskôr však uplynutím školského roka, v ktorom dovŕšilo 16 rokov), a dieťa v období od skončenia povinnej školskej dochádzky do dosiahnutia veku 26 rokov, ak sa sústavne pripravuje na povolanie štúdiom.

**Coca-Cola HBC
Česko a Slovensko**

Nadace Terezy Maxové dětem

BŘÍZA & TRUBAČ

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ — ATTORNEYS AT LAW

Podakovanie za vznik tejto brožúry náleží tímu
advokátnej kancelárie Bříza & Trubač
a právnemu oddeleniu Coca-Cola HBC Česko a Slovensko.